

Er is een principiële machtsverschuiving

‘De burger is een samenwerkingspartner van de nieuwe professional’, schrijft Maaïke Kluft. ‘Een mooi begin, maar niet genoeg’, betoogt **Marc Räkers** in zijn bijdrage. ‘De nieuwe professional heeft ook een nieuwe context nodig.’

**WORDEN WE
ONDERSTEUNEND
EN VOLGEND OF
MAKEN WE DE
DIENST UIT EN
BLIJVEN WE
BEPALEN WAT
GOED IS VOOR DE
MENSEN?**

Bij Eropaf! (*) gaan we ervan uit dat de nieuwe professionals het te voeren beleid vooral door de burgers en hun netwerken zelf laten bepalen, al dan niet met behulp van een Eigen Kracht-conferentie. De nieuwe professional moet zich dan ook vooral bekwamen in het dienstbaar ondersteunen van mensen die hun eigen plannen uitvoeren. Burgers die, om met Pieter Hilhorst te spreken, door het aanspreken van hun Eigen Krachten samenredzaam worden. ‘De burger is een samenwerkingspartner’, schrijft Maaïke Kluft in haar artikel. Dat is een mooi begin, maar we moeten meer precies willen vaststellen wie er samenwerkt met wie. Dat is een principiële vraag die een principieel antwoord verlangt. Worden we ondersteunend en volgend of maken we de dienst uit en blijven we bepalen wat goed is voor de mensen? Een tussenweg bestaat niet. In het kader van Welzijn Nieuwe Stijl koketteren velen met de woorden Eigen Kracht, maar in hun opportunisme vergeten ze vaak dat daar een heel principiële machtsverschuiving achter zit.

Nieuwe professionele context

Om vanuit deze machtsverschuiving te kunnen werken, hebben de nieuwe professionals ook een nieuwe context nodig. Wij denken niet dat zij kunnen functioneren vanuit de klassieke grote welzijns- of zorginstututen die volgens de principes van het New Public Management bestuurd worden. Het is jammer dat dit onderwerp in het artikel niet meer expliciet aan de orde komt. Waarom wel de sociale context van de burger noemen,

maar de context van de professional vermijden? Maaïke Kluft benoemt wel voorzichtig de veranderende rol van de manager die bijscholing moet organiseren of ruimhartiger moet zijn bij de tijdsplanning van de nieuwe professional, maar de structuur waarbinnen deze moet functioneren laat ze buiten beschouwing. De dominante cultuur van afrekenen, verantwoorden, tellen en meten, eenvoudig samen te vatten als schijntransparantie, laat ze buiten schot. Zoals ook de overheid als aanstuurder (wie betaalt bepaalt) van de welzijns- en zorgorganisaties grotendeels buiten schot blijft. Terwijl het bureaucratisch denken in producten, eenheden en afrekenmodellen nou juist bij de overheid vandaan komt.

Opbouwwerk

Ook de opleidingen moeten veranderen. De hogescholen zouden – op dit moment – de nieuwe professionals moeten klaarstomen, maar daar zien we in de opleidingspraktijk helaas nog maar weinig van terug. De verschillende opleidingsrichtingen verdedigen hun eigen winkels met hand en tand en de hbo-instellingen bedenken er zelfs steeds meer specialistische opleidingen bij.

Het vreemde is dat het vak waaraan de nieuwe professional meer dan ooit behoefte heeft, vrijwel helemaal teloor is gegaan: het opbouwwerk. Het ondersteunend organiseren van sociale gemeenschappen zien we weliswaar als een van de belangrijkste vaardigheden van de nieuwe professionals, maar we leren het ze niet. De Wmo en Welzijn Nieuwe Stijl veronderstellen dat problemen meer

nodig

FOTO: EIGEN KRACHT

en eerder binnen sociale structuren zelf worden aangepakt of opgelost. Dan is het dus zaak om juist het ontstaan van deze structuren te kunnen stimuleren en dat is iets wat in de opleidingen binnen het sociaal domein niet of slechts marginaal terugkomt.

Minder specialisten

De stichting Eropaf! pleit al jaren voor een meer generalistische professional in het sociaal werk. Deze professional is vaardig in het nabij zijn en kundig in het werken met sociale structuren. In tegenstelling tot MOVISIE zijn wij er wel van overtuigd dat dit voor het overgrote deel van de welzijnsprofessionals betekent dat zij hun manier van werken ingrijpend zullen moeten veranderen. Als het werken vanuit generalistische deskundigheid binnen Welzijn Nieuwe Stijl de nadruk heeft, dan betekent dit automatisch dat er minder behoefte is aan specialisten. We gaan ervan uit dat nabije, vanuit 'de wijken' werkende generalisten problemen in een veel eerder stadium zullen signaleren. Eerder signaleren leidt er ook toe dat er eerder iets met de opkomende problemen wordt gedaan en dat de problematiek dus minder ernstige vormen aanneemt. Ook hierdoor neemt de behoefte aan specialisten af; deze worden immers vaak ingeschakeld als problematiek ernstig geworden is.

De overblijvende specialisten zullen bereid moeten zijn om het door de burger en zijn omgeving gevoerde beleid te volgen en versterken; dit betekent onherroepelijk dat ook voor hen veel verandert. Zij kunnen zich niet langer vanuit hun

specialistische deskundigheden afsluiten voor de sociale en maatschappelijke context waarbinnen problemen zich altijd voordoen. Juist hier rust op de schouders van de generalisten wel weer een belangrijke en actieve taak: met als uitgangspunt het plan van de burgers zelf moeten zij de regie nemen (en hier mandaat voor krijgen), de specialisten op afstand houden en ervoor zorgen dat deze zich slechts bemoeien met dat waar de burger en zijn netwerk om vragen.

Door in haar artikel tot tweemaal toe te benadrukken dat welzijnsprofessionals hun werkwijze niet ingrijpend hoeven te veranderen, lijkt Kluft de kool en de geit te willen sparen. Bezien vanuit het zakelijk belang van haar werkgever MOVISIE is dat begrijpelijk, maar ze bewijst er het denken over de nieuwe professionaliteit niet echt een dienst mee. ■

De Eropaf!-ideeën over de Nieuwe Professional zijn uitgewerkt in het manifest Eropaf! 2.0. Dit manifest is te bestellen via de website: www.eropaf.org

OVER DE AUTEUR

MARC RÄKERS WERKT VOOR DE STICHTING EROPAF!, IS VERBONDEN AAN HET ONDERZOEKEN EN ONTWIKKELING INSTITUUT VAN HET DOMEIN MAATSCHAPPIJ EN RECHT VAN DE HOGESCHOOL VAN AMSTERDAM EN ZIT IN DE REDACTIERAAD VAN SOZIO. E-MAIL: MARC@EROPAF.ORG

Discussieer mee over de nieuwe professional op: <http://www.sozio.nl/forum>

Specialisten moeten bereid zijn om het door de burger en zijn omgeving gevoerde beleid te volgen en te versterken.